

Školní preventivní program

Školní rok 2021/2022

Základní škola Chotěšov, příspěvková organizace
Plzeňská 388, Chotěšov 332 14

Úvod

Školní preventivní program vychází z pokynu MŠMT, č.j.: 21291/2010-28, který do rizikového chování zařazuje konzumaci drog včetně alkoholu, kouření, kriminalitu, virtuální drogy a gambling, záškoláctví, šikanování a jiné násilí, rasismus, xenofobii, intoleranci, antisemitismus a z metodického pokynu řešení šikany na školách MŠMT, č.j. -21149/2016.

Cílem programu je ve spolupráci s rodiči formovat takovou osobnost žáka, která je s ohledem na svůj věk schopná se orientovat v dané problematice, zkoumat ji, ptát se, činit rozhodnutí, která si bude vážit svého zdraví, bude umět nakládat vhodně se svým volným časem a zvládat základní sociální dovednosti.

Analýza situace

Základní školu Chotěšov navštěvuje zhruba 250 žáků. V jednom areálu je situována budova školy propojená s halou a školní jídelnou, 2 venkovní učebny, hřiště a zahrada.

V rámci školního klubu a školní družiny mohou děti ve svém volném čase navštěvovat mnoho kroužků, které jsou v drtivé většině vedeny pedagogickými pracovníky, výjimečně externisty. Z hlediska materiálního vybavení je škola na výborné úrovni – třídy jsou připojeny na internet, ve všech je instalována interaktivní tabule nebo dataprojektor, žáci využívají počítačovou učebnu, odbornou učebnu pro výuku chemie a fyziky, cvičnou kuchyni, dílny a učebnu digitálních technologií s nejmodernějším vybavením. K dispozici mají rovněž dobře vybavenou žákovskou knihovnu.

Cílem primární prevence je seznámit všechny žáky s rizikovými jevy jako jsou projevy xenofobie, rasismu, šikany, příklonu k extremismu, netolerance, záškoláctví či užívání návykových látek, především tabákových výrobků a alkoholu, a utvářet jejich osobnost tak, aby byli schopni je pojmenovat, rozlišit a dokázat jim úspěšně odolávat.

Ve škole je zřízeno školní poradenské pracoviště pro žáky a jejich rodiče, kde pracuje výchovný poradce, metodik prevence a školní psycholog.

Mimořádná pozornost je věnována dětem se SVP.

Vzhledem k tomu, že školu navštěvují i děti cizinců, navázali jsme úzkou spolupráci s organizací Člověk v tísni a děti jsou každý týden doučovány pracovníkem této organizace.

Pokračuje rovněž spolupráce s Diakonií Západ, konkrétně s nízkoprahovým klubem Magnet. Pracovníci Magnetu vedou klub pro žáky v Národním domě a pro školu zajišťují tzv. chodbové akce a preventivní programy.

Informační zdroje

- Vnitřní – škola
 - www.zschotesov.eu
 - Ředitel školy: reditel@zschotesov.eu
 - Metodik prevence: studnickova.j@zschotesov.eu
 - Výchovný poradce: foudova.m@zschotesov.eu
 - Školní psycholog: fodor.a@zschotesov.eu
 - Schránka důvěry (přízemí u kanceláře školy)
 - Literatura (žákovská a učitelská knihovna)
- Vnější
 - PPP – metodik primární prevence zizka@kapezet.cz
 - Národní iniciativa pro život – info@niz.cz
 - SVP Plzeň - svpplzen@dduplzen.cz

- Archa Plzeň - zapad@diakonie.cz
- Člověk v tísni - jitka.kylisova@clovekvtisni.cz
- Domus - hannalehach@domus-cpr.cz
- SPC Plzeň - plzen@spcnajdime.cz
- OSPOD Stod - berkova@mestostod.cz, benesova@mestostod.cz

Obecné cíle primární prevence

- zajištění odborného a průběžného vzdělávání ŠMP, výchovného poradce a ostatních pedagogických i nepedagogických pracovníků dle pokynů MŠMT
- vypracování manuálů a metodických postupů pro řešení krizových situací
- spolupráce s odborníky a zapojování se do projektů – akcí realizovaných jinými odbornými subjekty
- návštěvy tematických divadelních a filmových představení, přednášek a besed s odborníky, nabídka četby knih a časopisů s danou tematikou...
- vytvoření nabídky mimoškolních volnočasových aktivit v návaznosti na programy a výuku školy na základě poptávky ze strany žáků
- podpora dobrých vztahů mezi rodinou a školou
- zajištění pravidelných schůzek s rodiči, kde budou dostatečně informováni a obeznámeni s riziky, jakým jsou jejich děti vystaveny a jak jim předcházet
- zapojení rodičů do aktivit školy

Konkrétní cíle primární prevence

1. Prevence drogových závislostí, alkoholismu a kouření

Cíle :

- předcházet užívání návykových látek včetně alkoholu a tabáku
- předcházet závislosti na návykových látkách a zdravotním problémům způsobených v důsledku konzumace drog
- oddálit první kontakt s návykovými látkami, snižovat poptávku po UNL
- podporovat žáky v jejich nápadech, potřebách a tvořivosti
- aktivizovat žáky k pravidelným sportovním a zájmovým činnostem
- proškolit učitele pro případ potřeby první pomoci intoxikovanému žákovi

Ukazatele úspěchu :

- mezi žáky nekolují „zažité“ mýty o drogách
- žáci mají reálný obraz „světa drog“ – znají negativa i pozitiva
- počet experimentů s drogou je nižší oproti standardu – normálu
- ve škole je zdravé motivující prostředí, utvářené za pomoci žáků, vycházející z jejich nápadů a potřeb
- žáci vyhledávají pravidelné zájmy a činnosti mimo školu (kroužky, sport...)
- škola za spoluúčasti žáků pořádá zábavné akce, výlety, exkurze, mimoškolní aktivity...
- žáci mají zájem o návštěvy odborníků, mají potřebu diskutovat o problematice s učiteli
- žáci jsou dobře informováni a vědí, na koho se v případě potíží obrátit

2. Prevence šikany - posilování a rozvoj mezilidských vztahů, prevence projevů xenofobie, rasismu, antisemitismu a kyberšikany

Cíle:

- předcházet šikaně – jejím projevům, stádiím a formám
- předcházet projevům xenofobie, rasismu a antisemitismu
- upevňovat obecně uznávané hodnoty a postoje společenského života
- vyvracet předsudky a pěstovat úctu k životu
- posilovat a rozvíjet zdravé vrstevnické vztahy
- zajistit bezpečnost žáků o přestávkách a skrytých místech školy
- účinně a profesionálně postupovat při rozpoznání šikany v souladu s pokyny MŠMT
- zasvětit do problematiky šikany i nepedagogické pracovníky
- šířit objektivní, pravdivé informace o extremistických organizacích, nebezpečných ideologiích, sektách, náboženstvích...(fašismus, komunismus, náboženské války, terorismus atd.)

Ukazatele úspěchu:

- mezi žáky nebudou šikana (další stadia)
- žáci mají zdravé sebevědomí a pozitivní přístup k okolí a ostatním
- žáci samostatně myslí a rozhodují se, otevřeně říkají svůj názor, jsou tolerantní
- žáci mají zájem a potřebu pospolitosti třídy (spol.akce, výlety atd..)
- na půdě školy panuje důvěrná a bezpečná atmosféra
- žáci se zajímají o multikulturní společnost a postoje
- žáci mají dostatek informací a znají rizika extremistických organizací, ideologií, sekt...
- žáci jsou ochotni řešit své konflikty a nedorozumění dohodou a pod pedagogickým vedením najít řešení
- žáci dokáží bezpečně využívat internet

3. Prevence rizikového sexuálního chování a závažných virových onemocnění, prevence sexuálního zneužívání a týrání - sexuální výchova

Cíle:

- předcházet rizikovému sexuálnímu chování – promiskuitě, nebezpečím nechráněného styku, nemocem...
- předcházet rizikům předčasného sexuálního života – právní odpovědnost, citová nezrállost, antikoncepce, potraty...
- posilovat a upevňovat obecně uznávané hodnoty – rodina, mateřství, láska..
- předcházet rizikům v souvislosti s tělesnými a psychickými změnami – porozumění a péče o své tělo - ducha, informace o přirozených vývojových změnách, gynekologie, sexuologie a venerologie...
- předcházet rizikům sexuálního zneužívání, týrání a zanedbávání – pedofilie, sex.vydírání, pornografie, znásilnění...
- předkládat témata sexuální výchovy jako přirozenou věc – pohlavní styk, odlišnosti obou pohlaví, homosexualita, úchylky...
- podporovat zdravé sebevědomí žáků a citlivě přistupovat k jejich problémům (první vztahy - lásky, růst a změny sekundárních pohl. znaků...atd.)

Ukazatele úspěchu:

- žáci lépe rozumí svým citům a tělesným změnám - nestydí se za ně...
- žáci dokáží říci NE a umějí ho i přijmout – asertivní jednání
- žáci dokáží rozlišit pozitiva a negativa sexuálního jednání (fyzická a psychická stránka)
- žáci dávají přednost dlouhodobým vztahům postaveným na lásce, partnerství a přátelství

- žáci mají kladný postoj k obecně uznávaným hodnotám – rodina, mateřství...
- žáci se orientují v problematice sexuální výchovy, vědí na koho se obrátit apod.

4. Prevence kriminality a delikvence dle pokynu MŠMT, právní odpovědnost

Cíle:

- vysvětlit a popsat základní projevy kriminality a delikvence (krádeže, násilí, vandalismus, jízda na černo..)
- vysvětlit jednotlivé dílčí mechanismy a dynamiku trestných činů, přestupků (co se děje před, proč, co se děje potom, jak se cítí postižený...)
- předkládat a vysvětlovat modelové situace na osobní hranice a vztahovat chování ve vztahu k normalitě a společenské normě
- podporovat a zapojovat se do projektů realizovaných jinými subjekty
- zasvětit žáky do ustanovení Trestního zákoníku, Školního řádu, řádu obecně..
- zasadit se o to, aby žáci znali svá práva ve společnosti - dětská práva, chartu práv dítěte, ústavu ČR apod.
- upevňovat základní pravidla a hodnoty společenského chování
- předkládat vhodný vzor společenského chování, dbát na dodržování zákona a být morální podporou

Ukazatele úspěchu:

- žáci si jsou vědomi následků spáchání přestupku a trestného činu
- žáci znají školní řád a jsou srozuměni s důsledky případného porušení
- žáci respektují, znají základní lidská práva a hodnoty společenského chování
- žáci vědí na koho se obrátit v případě potíží a to nejen na půdě školy
- žáci – škola má nízkou úroveň kriminality
- žáci mají důvěru v pedagogický sbor

5. Prevence záškoláctví

Cíle:

- snížit počet zameškaných hodin
- posilovat hodnotu vzdělání
- vypracovat plán v souladu se ŠŘ a pokyny MŠMT na řešení neomluvené školní docházky (od třídního učitele, výchovného poradce, rodiče, sociální ochranu dětí až po policii)
- spolupracovat s jinými subjekty na dodržování povinné školní docházky (sociální odbor, PČR...)

Ukazatele úspěchu:

- počet zameškaných neomluvených hodin je nízký
- žáci jeví zájem o výuku a jiné školní aktivity - cítí potřebu vzdělání
- škola má dobré vztahy s úřady a jinými subjekty
- škola má vypracovaný plán a postupy, jak řešit neomluvenou docházku

6. Zdravý životní styl – Prevence vzniku poruch příjmu potravy, ekologie

Cíle:

- podporovat zdravý životní styl žáků – životospráva, duševní hygiena, režim dne, stres...
- upevňovat kladný vztah ke svému tělu
- seznámit žáky s různými styly života – vrcholový sport, modelky (plastická chirurgie), vegetariánství, život v komunitách ... atd.
- předcházet negativním vlivům medií a reklamy (tisk, TV, PC) – ideál krásy, odtržení od reality, módní trendy atd.

- předcházet vzniku poruch příjmu potravy – anorexie, bulimie, diety, obezita
- upevňovat a rozvíjet kladný vztah k životnímu prostředí – ekologii
- naučit žáky poskytnout první pomoc a orientovat se v integrovaném záchranném systému

Ukazatele úspěchu:

- žáci mají zájem o zdravý životní styl – účelně využívají svůj volný čas, umějí odpočívat – relaxovat...
- žáci dbají o svůj zevnějšek a tělo (aktivně sportují, vyhledávají pohyb...)
- žáci znají negativa a pozitiva různých stylů života
- žáci přemýšlí o vlivu medií a reklamy na jejich život a mají potřebu o tom diskutovat
- žáci mají kladný vztah k přírodě a životnímu prostředí

7. Prevence virtuálních drog - patologického hráčství a závislosti na počítačových hrách

Cíle:

- seznámit žáky se základními pojmy virtuálních drog – TV, PC, Reality show, výherní automaty, sázení
- předcházet zdravotním, sociálním a psychickým poškozením v důsledku přílišného užívání vir. drog – znečitlivění, ztráta reality, snížení sebekontroly, násilí, závislost, gambling
- stanovit a posilovat v žácích pravidla pro užívání vir. drog
- podporovat počítačové hry, filmy s kladnými stránkami obsahu (postřeh, vědomosti, koordinace pohybů, soustředění...)

Ukazatele úspěchu:

- žáci znají základní pojmy, pozitiva a negativa virtuálních drog
- žáci si jsou vědomi pravidel pro užívání vir.drog a znají následky jejich porušování
- žáci nevyhledávají pouze hry s tematikou násilí, zabíjení a dalších kriminálních činů

8. Bezpečné chování v oblasti internetu

Cíle:

- seznámit žáky s riziky používání internetu a mobilních telefonů (facebook, bezpečnost při sdílení informací, ochrana osobních údajů, hesla)
- naučit žáky bezpečně se chovat v oblasti elektronické komunikace (spam, manipulativní reklama, on – line nakupování, webkamera...)
- stanovit pravidla pro používání internetu ve škole
- předcházet rizikům střetu se zákonem a morálkou (pornografie, zneužívání cizích dat, ochrana autorských práv...)
- posílit zodpovědnost za svoje rozhodování

Ukazatele úspěchu:

- žáci se dokážou bezpečně pohybovat v oblasti internetu
- rozpoznají manipulativní reklamu
- ochraňují osobní data sebe i jiných, nezneužívají je
- dodržují pravidla užívání internetu ve škole

Činnosti nutné k dosažení cíle:

I. Specifická prevence v rámci výuky

- vychází ze ŠVP ZŠ Chotěšov
- je založena na každodenní práci s dětmi ve vyučovacích hodinách

- zohledňuje věk a chápání dětí
- od 1. do 7. ročníku je od roku 2018/2019 zaveden předmět etická výchova, jemuž vyučují třídní učitelé (podpora sociálních návyků a vztahů ve třídě)

1. *stupeň*

1. třída

- demokratické myšlení v rámci kolektivu
- domov, osobní bezpečí
- právo a spravedlnost
- péče o zdraví, zdravá výživa
- kulturní diference

2. třída

- výchova k rasové snášenlivosti
- vztahy v rodině
- vhodné využití volného času
- bezpečné užívání léků
- prevence šikany

3. třída

- ochrana osobních údajů
- lidská solidarita
- národnostní menšiny
- ochrana životního prostředí

4. třída

- principy demokracie
- životní prostředí a zdraví
- lidské vztahy, empatie
- pomoc při řešení mimořádných situací

5. třída

- respektování odlišných etnik ve společnosti
- rasismus, xenofobie, segregace
- návykové látky

2. *stupeň*

Prevence prolíná téměř všemi předměty, jedná se především o občanskou výchovu, český a cizí jazyk, dějepis, zeměpis, chemii, přírodopis, informatiku, tělesnou a výtvarnou výchovu. V sedmém a devátém ročníku je samostatně zařazen předmět výchova ke zdraví.

Témata prevence:

- prevence kriminality
- šikana, její projevy, účinné řešení
- bezpečný internet
- kyberšikana
- záškoláctví a jeho dopady
- výchova k toleranci a empatii
- multikulturní svět
- projevy xenofobie, rasismu, antisemitismu

- rizika extremistických hnutí a sekt
- holocaust
- osobní bezpečí
- domácí násilí, týrání dětí
- návykové látky – tabák, alkohol a jiné drogy
- zneužívání podpůrných látek ve sportu
- gambling
- mravní ohrožování výchovy dítěte
- sexuální zneužívání dětí
- partnerské vztahy a sex, těhotenství
- poruchy příjmu potravy

Efektivita

se bude průběžně zjišťovat pomocí dotazníků a screeningového šetření v jednotlivých ročnících a dále formou besed, zážitkové kresby, volného psaní atp.

II. Nespecifická prevence

Nespecifická prevence spočívá zejména ve spolupráci dětí z různých ročníků, konání pravidelných i nepravidelných akcí a ve vhodné nabídce volnočasových aktivit.

- Školní klub, školní družina – kroužky, akce ŠK, ŠD
- Schůzky senátu
- Divadla, filmová představení
- Den otevřených dveří
- Soutěže a olympiády literární, výtvarné, sportovní...
- Exkurze, výlety
- Jeden svět na školách
- Tříkrálová sbírka
- Den boje proti rakovině
- Den dětí
- Projektové dny
- Hrdá škola – School United

Veškerá nespecifická prevence bude přizpůsobena epidemiologické situaci.

III. Specifická prevence uskutečňovaná jinými subjekty

Policie ČR

Pedagogicko – psychologická poradna Plzeň

Člověk v tísni

Národní iniciativa pro život

Nadační fond Albert

Plzeňská unie neslyšících

Diakonie Západ

Národní ústav duševního zdraví

IV. Spolupráce s ostatními subjekty:

Školská rada, OÚ Chotěšov, MŠ Chotěšov, TJ Chotěšov, Sdružení pro klášter Chotěšov, SDH Chotěšov, Diakonie Západ, ZUŠ Stod, Český červený kříž, PPP Plzeň, SVP Plzeň, Člověk v tísni, Divadlo Alfa, PPP Domažlice, Policie ČR, Sociální odbor Stod, SVP Plzeň, SPC Plzeň

Preventivní programy školní rok 2021/2022

1. třída: Zebra se za tebe nerozhlédne (PČR)
1. – 3. třída: Zdravá pětka
3. - 4. třída: Moje cesta na svět (NIŽ)
4. třída: blok osobnostní a sociální výchovy (OSV)
5. – 6. třída: Dobrodružství dospívání (NIŽ)
6. – 7. ročník: Všech pět pohromadě
8. – 9. ročník: Zdravá pětka; Trestní odpovědnost (PČR)
9. ročník: Nečekané těhotenství (NIŽ)

Prevence školního neúspěchu bude realizována prostřednictvím doučování (hrazené MŠMT).

V Chotěšově dne 1. 9. 2021

Mgr. Jaroslava Studničková

školní metodik prevence